

STORTINGET

Innst. 529 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:271 S (2020–2021)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Per-Willy Amundsen om å gi politiet adgang til å innføre visitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som gir politiet adgang til å etablere tidsmessig og geografisk avgrensede visitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet, Jan Bøhler og Jenny Klinge, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til Dokument 8:271 S (2020–2021) om å gi politiet adgang til å innføre visitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder. Komiteen viser også til

statsrådets brev til komiteen av 3. mai 2021, som er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser til at forslagsstillerne peker på ungdoms- og gjengkriminalitet, særlig i visse områder i Oslo. Forslagsstillerne ønsker innføring av såkalte visitasjonssoner som ifølge forslagsstillerne innebærer at politiet i bestemte, særlig kriminalitetsutsatte områder kan gjennomføre visitasjoner uten at det foreligger særskilt mistanke om kriminelle forhold, og at bruk av slike visitasjonssoner vil være svært effektivt i særlig kriminalitetsutsatte områder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er opptatt av at alvorlig kriminalitet må bekjempes både gjennom forebygging og tydelige reaksjoner på lovbrudd. Flertallet viser til at Stortinget det siste året har behandlet en rekke saker om gjengkriminalitet og tiltak overfor ungdom som begår gjentatt kriminalitet.

Flertallet viser til at etablering av visitasjonssoner ikke er noe norsk politiet har etterlyst, og at situasjonen i Danmark og Storbritannia, som forslagsstillerne viser til, ikke er direkte sammenliknbare med Norge.

Flertallet vil påpeke at det er satt klare kriterier for hvilke virkemidler politiet har adgang til å benytte. Politiets forebyggende tiltak gjennomføres før det er mistanke om at straffbare handlinger er begått. Formålet er å forhindre kriminalitet. Det er først når det er mistanke, eller rimelig grunn til å anta at en straffbar handling er begått, at politiet har adgang til å benytte seg av straffeprosessuelle tvangsmidler som ransaking mv.

Flertallet viser til statsrådets svarbrev til komiteen, der hun påpeker at det er etablert en mulighet for visitasjon utenfor straffesakssporet i politiloven § 7 a,

med åpning for at politiet på offentlig sted kan visitere person eller kjøretøy når det er grunn til å undersøke om noen er i besittelse av eller oppbevarer våpen, der- som nærmere angitte vilkår er oppfylt. Slik visitasjon kan bare foretas for å hindre straffbare handlinger som krenker noens liv, helse eller frihet, og bare i situasjoner eller på steder hvor slike straffbare handlinger erfarings- messig finner sted, eller i situasjoner eller på steder hvor det er grunn til å anta at noen planlegger eller forbereder slike straffbare handlinger. Det er dermed oppstilt klare vilkår og betingelser for visitasjon utenfor straffesakssporet, både for å imøtekomme de krav EMK og Grunnloven stiller for inngrep i privatlivet, og for i størst mulig grad å hindre vilkårlig skjønnsutøvelse og vilkårlig eller usaklig diskriminering.

F l e r t a l l e t slutter seg til vurderingen i statsrådets svarbrev til komiteen om at dagens bestemmelse på en god måte avveier muligheten for visitasjon og hensynet til de som rammes av inngrepet, og er enig i statsrådets konklusjon, som er følgende:

«En eventuell utvidelse av visitasjonsadgangen ut over det politiet har adgang til i dag vil kreve grundige utredninger sett opp mot retten til privatliv og hensynet til å unngå vilkårlighet og usaklig diskriminering, og jeg kan ikke se at dette er et tiltak som bør vurderes nå.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til begrunnelsen i representantforslaget og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lov- endringer som gir politiet adgang til å etablere tidsmes-

sig og geografisk avgrensede visitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lov- endringer som gir politiet adgang til å etablere tidsmes- sig og geografisk avgrensede visitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens med- lemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og So- sialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre føl- gende

v e d t a k :

Dokument 8:271 S (2020–2021) – Representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug og Per- Willy Amundsen om å gi politiet adgang til å innføre vi- sitasjonssoner i særlig kriminalitetsutsatte områder – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 25. mai 2021

Lene Vågslid

leder

Martin Henriksen

ordfører

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
21/2411 - NNO

Dato
03.05.2021

Dokument 8 : 271 S (2020-2021) - Representantforslag om å gi politiet adgang til å innføre visitasjonssoner i særlig kriminalutsatte områder

Jeg viser til brev 20. april 2021 hvor justiskomiteen ber om departementets uttalelse i forbindelse med følgende sak til behandling:

Dokument 8:271 S (2020-2021) Representantforslag om å gi politiet adgang til å innføre visitasjonssoner i særlig kriminalutsatte områder.

Forebygging og bekjempelse av kriminalitet er en prioritert oppgave for regjeringen, og jeg deler forslagsstillers bekymring for ungdom som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet. Vi har derfor satt i gang en rekke tiltak og vurderer hele tiden om tiltakene er tilstrekkelige. Regjeringen vil før sommeren legge frem en egen stortingsmelding om barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet.

Norsk politi har ikke etterlyst muligheten for å kunne etablere visitasjonssoner. Situasjonen i Danmark og Storbritannia, som forslagsstillerne viser til, er dessuten ikke helt sammenlignbar med situasjonen i Norge. Situasjonen i dag er mer alvorlig i Danmark enn i Norge når det gjelder konfliktnivå, alvorlig vold og politiets mulighet til å opprettholde ro og orden.

I politiets arbeid går det et skille mellom det forebyggende sporet og det reaktive sporet, altså straffesakssporet. Dette skillet er av betydning for hvilke virkemidler politiet har adgang til å benytte. Politiets forebyggende tiltak gjennomføres før det er mistanke om straffbare handlinger er begått. Formålet er å forhindre kriminalitet. Det er først når det er mistanke, eller rimelig grunn til å anta at en straffbar handling er begått, politiet har adgang til å benytte seg av straffeprosessuelle tvangsmidler som ransaking mv.

Det er imidlertid etablert en mulighet for visitasjon utenfor straffesakssporet.

Politiloven § 7 a åpner for at politiet på offentlig sted kan visitere person eller kjøretøy når det er grunn til å undersøke om noen er i besittelse av eller oppbevarer våpen, dersom nærmere angitte vilkår er oppfylt. Slik visitasjon kan bare foretas for å hindre straffbare handlinger som krenker noens liv, helse eller frihet, og bare i situasjoner eller på steder hvor slike straffbare handlinger erfaringsmessig finner sted, eller i situasjoner eller på steder hvor det er grunn til å anta at noen planlegger eller forbereder slike straffbare handlinger. Det er dermed oppstilt klare vilkår og betingelser for visitasjon utenfor straffesakssporet, både for å imøtekomme de krav EMK og Grunnloven stiller for inngrep i privatlivet, og for i størst mulig grad å hindre vilkårlig skjønnsutøvelse og vilkårlig eller usaklig diskriminering.

Etter mitt syn avveier dagens bestemmelse på en god måte muligheten for visitasjon og hensynet til de som rammes av inngrepet. En eventuell utvidelse av visitasjonsadgangen ut over det politiet har adgang til i dag vil kreve grundige utredninger sett opp mot retten til privatliv og hensynet til å unngå vilkårlighet og usaklig diskriminering, og jeg kan ikke se at dette er et tiltak som bør vurderes nå.

Med hilsen

Monica Mæland